

Strokovni list za povzdigo gostilničarskega obrta.

Glasilno „Deželne zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem“.

List izhaja 10. in 25. vsakega meseca.
 Za posamezne člane v „Deželni zvezi“ včlanjenih zadrug stane list celoletno K 4.—, za člane onih zadrug, ki so v „Zvezi“ in ako so uvedle obvezno naročbo lista za vse člane, pa celoletno K 2.—. Sicer stane list celoletno K 5.—, polletno K 2'60, četrtletno K 1'30 in posamezna številka 25 vinarjev.

Cena inseratom: 1/48 strani K 1'50, pri večkratnih objavah popust.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 16.

Strankam je uredništvo na razpolago vsak ponedeljek in petek od 4.—6. popoldne.

Rokopisi se ne vračajo. Rokopise in objave je pošiljati do 5. oziroma do 20. vsakega meseca, s tem dnevom se uredništvo zaključuje.

Štev. 17.

V Ljubljani, 25. septembra 1914.

Leto I.

Zvezne objave.

Zveza je v listu objavila poziv, naj se zglase posamezne zadruge, ki hočejo za svoje člane naročiti tiskane vzorce cenikov jedil in pijač, ki jih mora imeti vsaka gostilna ali kavarna. Zveza je pripravljena založiti take cenike in zato jim bo cena prav nizka. Doslej je došlo Zvezi še prav malo prigrasov, zato ponovno opozarjamo zadružna načelstva, naj se poslužijo ugodne prilike in svojim članom preskrbe tiskane cenike. Prosimo še enkrat, naj se vsaj do polovice prihodnjega meseca slavna zadružna načelstva odzovejo temu pozivu ter prigrasijo število izvodov, ki jih hočejo imeti.

Gostilničarstvo in obstoječe razmere.

Sedanje razmere niso take, da bi se preveč udajali tožbam o slabih časih za obrt sploh, vendar moramo o tem govoriti in dati nasvete tovarišem in če so ti šli na bojno polje, njih ženam. Položaj za gostilničarski obrt je, kakor za vse druge obrte, precejšnja stagnacija. Zlasti se to občuti na deželi, dočim se gostilne v večjih mestih, kjer je vojaštvo, ne morejo pritoževati.

Prizadeta so skoro najbolj podjetja v naših letoviščih, ker se je vojna sredi najvišje sezije pričela in hipoma razpršila vse letoviščarje. Te podjetnike bodo najbolj skrbela plačila hipotekarnih obresti. V tem oziru so naše osrednje organizacije storile primerne korake, da se ta plačila olajšajo in pod gotovimi pogoji odložijo, ne da bi se vsled tega obresti zvišale. Če bodo ti koraki imeli vspeh, še ne vemo.

Tako so se vložile tudi že pritožbe proti neizmerno visokim obrestim, ki jih banke in drugi denarni zavodi kakor tudi nekateri zasebniki nastavljajo za kredite, ki jih zaprosi ta ali oni obrtnik, da more nadaljevati svoje podjetje.

Država skrbi vsestransko, da se kolikor mogoče omeji oderuštvo zlasti pri živilih,

ko je nastavila maksimalno tarifo. Da se zabranijo polomi, do katerih bi morda v normalnih razmerah ne prišlo, je uveden moratorij. In z zakonom z dne 17. septembra o nadzorstvu nad trgovskimi posli, ki ga v izvlečku prinašamo v listu, je istotako skrbjeno, da se ne uničijo obrtna in trgovska podjetja, ki so v plačilnih težkočah. S tem zakonom se hoče doseči namen, pomagati v stiski se nahajajočemu dolžniku preko sedanjega težkega časa oziroma preprečiti, da bi upniki ue bili preveč ogroženi.

Za ravnanje v sedanjih težkih časih pa dajemo nasvete, ki se naj toplo uvažujejo.

Predvsem moramo pojasniti, da vsled vojne ni nihče odvezan dolžnosti, da bi ne plačeval davkov, najemščin ali zakupnin, da je treba torej ta plačila tudi še nadalje pravočasno odrajtovati.

Vloge v hranilnicah niso ogrožene, zato jih brez potrebe ni treba dvigati. Cene jedil in pijač naj bodo v lokalih vedno razvidne in pri tem je treba strogo paziti na to, da se držijo cene, ki so oblastveno predpisane.

Bodite previdni pri podpisovanju listin in drugih pisem ali pogodb, zato naj jih vsakdo poprej natanko prečita in naj si obdrži prepis podpisane listine.

Zene, ki vsled vpoklicanja soprogov nadaljujejo obrt, naj bodo previdne pri sprejemanju osebja, ki mora vedno imeti delavsko knjižico, in naj pismeno določijo pogoje in dogovore o službenih dolžnostih.

Pri sklepanju kake kupčije, pogodbe ali v drugih zadevah, ki se tičejo obrta, naj se vsakdo v dvomljivih slučajih posvetuje s stanovskim tovarišem, naj se obrne na drugo ali na deželno zvezo za pojasnilo. Boljše je, da se sklep kupčije ali drugega opravila zakasni, kakor da bi se vsled neprevidnosti ali neznanja trpelo škodo.

Ker hočemo sestaviti nekaj pregled oziroma statistiko o vplivu vojnih razmer na gospodarski položaj našega obrta, vabimo vse zadruge in zlasti vse zvezne člane, naj nam koncem leta naznanijo svoja opazovanja o gospodarskih posledicah vojnega stanja za naš obrt. V tem oziru naj se posebno sledeča vprašanja uvažujejo: 1. Ali

se je moral obrat omejiti vsled vojnih dogodkov? 2. Ako se je to zgodilo, v kakšni meri? Ali se je promet zmanjšal? V kakšnem razmerju se to zmanjšanje nanaša na jedi in pijače? Za koliko odstotkov se je promet znižal proti prejšnjemu letu? Razlika se lahko tudi navede v denarju. Po končani vojni bo ta statistika zelo važna, zato polagamo na srce, naj bodo naši gostilničarji v tem oziru bolj redni v zapisovanju svojih izdatkov in prejemkov. Kajti z rednimi zapiski bodo tudi vsekdar lahko z uspehom nastopili proti davčnim oblastvom, ako se jih bo hotelo višje obdačiti, kakor je po obsegu obrta primerno.

Skrb za brezdelne.

Notranji minister baron Heinold je poslal na gostilničarske in hotelirske osrednje organizacije naslednji dopis, ki ga nujno priporočamo vsem tovarišem:

„V res patriotični edinosti in najnesebičnejši volji pomagati so vsi krogi prebivalstva darovali za „Rdeči križ“, za rodbine vpoklicanih in v vojni padlih različne darove.

Med doma ostalimi je pa mnogo tisočev najrazličnejših stanov, ki so vsled vojne izgubili kruh in jim je, ker nimajo zakonite pravice do državne oskrbe, pričakovati z z rodbinami vred veliko stisko.

Da se olajša osoda teh najrevnejših izmed revnih in da se njim kakor tudi njih rodbinam odzame, v kolikor ni nobene prilike za delo, vsaj težka skrb za vsakdanji kruh, je vlada v posameznih deželah uvedla obsežno akcijo, vsled katere naj bi se lačnim brezdelnim vseh poklicev brezplačno dajala najpotrebnejša hrana.

V to svrhu se bodo v okrajih in občinah, kjer vlada velika brezdelnost, tam obstoječi dobrodelni zavodi in društva za časa vojne z materialnim pospeševanjem krajevnih faktorjev združila v enotno organizacijo, kateri se bo izročila dnevna, brezplačna prehranitev za delo nezmožnih (otrok, starčkov in žen) in onih za delo zmožnih oseb, katerim manjka prilika za delo in vsaka po-

moč, za dobo nezadolžene brezdelnosti. Za v to potrebne, zelo znatne stroške naj bi prispevala deloma v poštev prihajajoča društva in zavodi s tem, da dajo svoja sredstva za te v vojnem času v ospredje stopivše naloge, deloma vlada s primernim podpiranjem organizacij.

Pa vsa ta sredstva ne morejo zadostovati, da bi se izvršitev tega načrta tako zagotovila, da bi bili oni reveži, ki so za delo nezmožni ali pri najboljši volji ne morejo dobiti dela, deležni te nameravane dobrote.

Nele oni, ki so pod orožje poklicani, ampak tudi tisti, ki so desetletja z vsemi silami sodelovali pri gospodarskem razvoju in pri zasiguranju naše gospodarske moči, zdaj so pa brez lastne krivde postali brezdelni in izročeni najhujši bedi, so bogato zaslužili podporo splošnosti; nič manj vredni dejanske pomoči in sočutja so onemogli starčki, žene in otroci.

Vsakdo, ki pri tem pomaga olajšati bedo, sodeluje, da se široki ljudski sloji obvarujejo skrajne sile, da se zagotovi nadaljni obrat našega gospodarskega življenja in končno, da se pomirijo oni vrli branitelji, ki se bojujejo za čast in obstoj države, da doma ostali ne trpijo bede.

Ker je častita zveza in njeni člani ob najrazličnejših prilikah pokazala svojo patriotično požrtvovalnost in na hvalevreden način nudila vzgled posnemanja vrednega skupnega čuta, mislim, da se lahko tudi v tej splošnega gospodarskega življenja tikajoči se akciji na častito zvezo obrnem s prošnjo, da se udeleži te akcije z dejanskim materialnim pospeševanjem.

Dalje bi bil častiti Zvezi posebno hvaležen, če povabi v dosego omenjenega blagotvornega cilja člane, da bi kaj podarili v to svrhu. Ti darovi se lahko vpošljejo dotični krajevni organizaciji ali pa naravnost riotranjemu ministrstvu (oddelek VII, poštno-hranilnični konto št. 149633). Ministrstvo je ustanovilo zaklad, ki bo služil za izravnano neenakosti, ki nastanejo pri zbiranju v posameznih upravnih ozemljih.

Praktični migljaji o železniškem prometu.

3. Vkladarina ali ležnina na železnicah.

I. Pri sprejemu blaga je blago 24 ur prosto vkladarine. Ako stranka blaga, katero mora sama naložiti, ni naložila, ali pa ni blaga, katero mora železnica sama naložiti, docela na železnico pripeljala, se po preteku te dobe računajo naslednje pristojbine:

1. Za navadno brzovozno blago za 100 kg in 1 dan 7·2 vin., izjema je za firmež, petrolej, žveplenke, različna eterična olja, za katera je potem za 100 kg in 1 dan plačati 36 vin.

2. Za tovorno blago:

a) katero sme železnica v odprtih vozovih prevažati, na primer premog, pesek, opeka, surovo železo in les, za 100 kg in 1 dan 0·44 vin;

b) za tovorno blago, ki je gorljivo, oziroma nevarnost vnetja velika, n. pr. petrolej, bencin, volna, lan in vse vrste blago, z mastjo prepojeno, za 100 kg in 1 dan 24 vin;

c) za vsako drugo navadno blago za 100 kg in 1 dan 3·6 vin.

Za pod 1. in 2. označeno blago znaša najmanjša pristojbina 5 vin., in že 1 kg čez 100 kg velja pri računanju pristojbine za 100 kg.

II. Važnejše in v praksi tudi pogostejše uporabljajoče se določbe o vkladarini pri oddaji blaga. Velik razloček med sprejemom in oddajo blaga je rok, do katerega sme blago ležati, ne da bi se vkladarina zaračunala. Med tem ko je pri sprejemu blago le 24 ur prosto vkladarine, je pri oddaji vsaj navadno brzovozno in tovorno blago dlje časa prosto vkladarine.

Vkladarine prosti čas znaša:

1. pri brzovoznem blagu 48 ur.

2. pri tovornem blagu:

a) za slamo, seno, smodnik, volno, dlako, svilo, lan in vrvi 24 ur;

b) za mineralna in eterična olja itd. izvzemši olje za mazanje 48 ur;

c) za vsako drugo blago 4 dni.

Vkladarina se računa po preteku navedene proste dobe, in sicer se dan objave računa kot prvi prosti dan. Ako je dan objave nedelja ali praznik ali med vkladarine prostim časom nedelja ali prazniki, se vkladarine prosti čas za te dni podaljša. Po preteku vkladarine prostega časa se računa za različno blago ista vkladarina oziroma pristojbine, ki so pod I. omenjene.

4. O povzetju in predplačilu na po železnici odposlano blago.

Odpošiljatelju je dovoljeno, da odpošlje pošiljatev po povzetju; povzetje pa ne sme presežati vrednosti pošiljatve. Povzetja na odpošiljatve, n. pr. sveže ribe, zelenjavo, rastline, meso, perutnino, prazne zaboje in demijone, za katere sme železnica terjati od odpošiljatelja takojšnje plačilo voznine, dopušča železnica; predplačila (predujme) na ravno omenjene pošiljatve pa le izplačuje proti varščini.

Za povzetja je treba plačati $\frac{1}{2}\%$, za predplačila pa 2% pristojbine. Najnižja pristojbina znaša 5 v, večja pristojbina se pa zviša oziroma okroži na 5 oziroma 10, kakor tudi vse druge pristojbine, izvzemši tovornine, pri kateri se pristojbina okroži vedno na 10 v. Te pristojbine plača navadno dotični, kdor poravna tovornino.

Predplačila se izplačujejo do visokosti 300 K — in za vsako predplačilo se železnica prepriča, da odgovarja vrednosti odpošiljatve. O izplačanem predplačilu ne dobi odpošiljatelj nobenega posebnega izkaza. Izplačani znesek se mu če zahteva sprejemni list ali kot dvojniki tovornega lista, v te izkaze zapiše, kot prejemno predplačilo pa zahteva železnica podpis odpošiljatelja v posebnem izkazu, ki mu ga železnica predloži.

Pri povzetju pa dobi odpošiljatelj poseben legitimacijski listek, katerega mora dobro hraniti. Ko je prejemnik plačal povzetje, naznani to oddajna sprejemni postaji, in ta odpošiljatelju, da lahko dvigne povzetje, če prinese seboj potrjeni legitimacijski listek. Kdor prinese potrjeni legitimacijski listek, temu izplača železnica denar, kajti železnica ni primorana se prepričati o istinitosti podpisa, kar velja tudi o podpisih na objavah došlega blaga.

Obrtne pravice in predpisi.

Prosta razsoja obrtnih oblasti o prošnjah za koncesije. Prositelj za koncesijo ni legitimiran zahtevati, da se zadruga zasliši o njegovi prošnji. II. Sklep upravnega sodišča z dne 4. decembra 1912.

I. Obrtni red predpisuje za vse slučaje kake prošnje za gostilniško in krčmarsko koncesijo — naj gre za pomnožitev že ob-

stoječih koncesij ali pa ne — da se na krajevno potrebščino ozira; tudi tedaj, če bi podelitev koncesije tako pomnožitev ne povzročila, je odločba o koncesijski prošnji prepuščena prosti razsoji obrtne oblasti.

II. Prositelj za koncesijo ni v administrativnem postopanju legitimiran zahtevati da se zadruga zasliši o njegovi prošnji za koncesijo, kajti pri določbi četrtega odstavka § 18 obrt. reda gre izrecno le za varstvo interesov in pravic teh korporacij. Prositelj za koncesijo tudi ni legitimiran, da bi se pri upravnem sodišču pritožil radi kršenja pravice zadruga, ker se ni zaslišala, ker sme v pritožbi iskati pomoči le zoper kršenje lastnih pravic. Isto mnenje je upravno sodišče izreklo že v razsodbi z dne 26. maja 1909.

Prizivne pravice. Odločbo obrtne oblasti, ki vsebuje nepravilni pouk, če in kako je še dovoljen priziv najvišje instance, sme višja oblast razveljaviti radi pomanjkljivega pouka o prizivni pravici. V zmislu § 3 zakona z dne 12. maja 1896 drž. zak. št. 101 morajo oblasti v svojih odločbah izrecno naznaniti, če in v koliko je dovoljen še priziv zoper nje. Zlasti je v odločbi druge instance, v kateri se je potrdil izrek obrtne oblasti prve instance, da se zavrne podelitev neke koncesije z ozirom na lokalne razmere, navesti, da zoper to odločbo ni dopusten nadaljni priziv v zmislu § 146 odst. 2 obrtne reda.

Ako se je pa tej odločbi pristavil pouk o prizivni pravici na ta način, da se sme zoper to odločbo tekom štirih tednov vložiti pri okrajnem glavarstvu priziv na trgovsko ministrstvo, mora to odločbo vsled pomanjkljivega pouka o prizivni pravici razveljaviti in odrediti drugo odločbo s pravilnim poukom; ne sme pa nikakor priziv kot nedopusten zavrniti, ne da bi se oziralo na okolnost, da se je izdal nepravilni pouk o prizivni pravici.

Vprašanja in odgovori.

Gospa K. M., gostilničarka v B. nam je poslala obširno pismo radi previsoko odmerjene občne pridobnine, v katerem popisuje natančno svoje obratne razmere. Radi obširnosti pisma ne moremo priobčiti, pač pa odgovor.

Odgovor. Obrtni davek ali občna pridobnina, ki se Vam je odmerila za priredbeno dobo 1914/15 še precej odgovarja množini izstočene pijače, ki ste jo navedli, vsaj po kranjskih razmerah, ki najbrž ne bodo dosti drugačne kakor goriške. Sicer je že šlo malo previsoko in če bi že ne pretekel prizivni rok, bi Vam svetovali, da vložite priziv. Tako bi bil pa priziv radi zamujenega prizivnega roka zavrnjen. Zdaj Vam ostane ta davek predpisan za letos in tudi za leto 1915, ker se drugo leto ne morete pritožiti zoper višino odmerjenega davka. Pač pa Vam damo dober svet, da pri pridobninski izjavi, ki jo boste morali vložiti meseca julija ali avgusta 1915, navedete pravo množino od 1. julija 1914 do 30. junija 1915 iztočene pijače in če dobite pomisleke, da ponudite dokaz resnice po finančni straži oziroma po zavodu, ki Vam vino zadaca. V tem slučaju Vam ne bodo mogli odmeriti višjega davka.

Kakor smo pa zgoraj omenili, je predpisani davek precej primren Vašemu obratu, kajti pri odmeri pridobninskega davka se davčna oblast prav nič ne ozira, ako spi-

zadacano vino Vaša družina ali če imate sploh kaj dobička iz gostilne. Davčna oblast se drži le množine v Vašem obrtu iztočene-ga vina in po tej tudi odmeri davek.

Začudili smo se pa tudi mi višini davka, ki ga morate plačati, kajti pri množini iztočenih 100 hl vina (v dobi 1912/13 ki pride za odmero v poštev) in 3 hl piva plačati 169 K 22 vin. davka, je nekaj nezaslišane. Toda te višine ni napravil državni davek, ampak neprimerno visoke doklade, kakor jih še nikjer nismo videli, niti slišali. Saj plačujete 377 odstotkov doklad! In le doklade so vzrok tako visokemu davku, kajti državni davek nekaj čez 30 K ni ravno tako velik, da bi ga ne mogli zmagati. Pojasniti pa tudi moramo, da se davčna oblast prav nič ne ozira in se tudi ne sme ozirati na višino doklad, ki so ravno v Vašem slučju povzročile tako ogromen davek. Zoper doklade bodisi občinske, deželne ali trgovske in obrtniške zbornice se pa ne morete pritožiti, ampak je to stvar deželnega zbora ali občinskega odbora, proti katerih sklepom so posebne pritožbe. V tem oziru Vam niti mi niti sami ne morete pomagati kajti kakor rečeno je davčno upravništvo nedolžno na višini tako ogromnega davka. kateremu vzrok so edinole visoke doklade. Mislimo, da bode Vam sedaj stvar jasna, zato odpade tudi pojasnilo glede vzrokov, ki jih navajate in vsled katerih mislite, da se Vam je tako visok davek odmeril.

Glede koncesije za prodajo žganja na kozarčke ali maloprodajo žganih opojnih pijač Vam priporočamo, da prečitate tozadevni članek v „Gostilničarju“, ki je izšel v več številkah. Vložiti Vam je treba prošnjo na c. kr. okrajno glavarstvo v Sežani, v kateri prosite, da se Vam dovoli prodaja žganja v kozarčkih. Po našem mnenju se Vam bo to dovoljenje dalo, ker je pogoj tukaj. Sklicevali se morate pri tem, da obiskujejo Vašo gostilno turisti in da se mora pravzaprav vsak turist, ki obiše jamo zglasiti pri Vas, ker imate blagajno turističnega društva. Ako se na to sklicujete, boste skoro prav gotovo dobili zaželjeno koncesijo.

Kotiček za pogovor.

Od zadnjč izdane številke „Gostilničarja“ se do danes še ni oglasil noben so-trudnik tega kotička. Časi so izredni in razmere take, da se marsikomu ne ljubi seči po peresu in napisati kaj takega, da je zanimivo za druge. Vpoštevamo vse! Da bi kdo tožil o svojih skrbah in nadlogah, je skoro vsakega sram v teh časih, kajti vsakdo ima zavest, da zdaj ni čas za pritoževanje, ko so drugi višji interesi na prvem mestu. Zdaj moramo le pomagati vsak po svojih močeh in ker doma ostali z orožjem v roki ne moremo domovini pomagati, storimo to na drug način.

Naš poziv v zadnji številki je dosegel lepe vspehe. V vseh gostilnah in kavarnah, kjer imajo sploh plačilne listke, so uvedli le plačilne listke „Rdečega križa“ in da ta način podpiranja lahko veliko zaleže, smo videli že pri Ciril Metodovi družbi. Število ranjencev je veliko in marsikdo ne ve, če s podpiranjem „Rdečega križa“ ne pomaga direktno svojemu sinu, bratu ali kakemu drugemu sorodniku. In koliko je izmed naših tovarišev izkazanih kot darovateljev z nemajhnimi zneski. Kot gostilničar ima pa tudi priliko, da v tem oziru veliko stori z zbirkami pri gostih. Da ni treba biti nadležen,

nam ni treba posebej povdarjati, saj vsak gostilničar že sam najbolje ve, pri kom lahko zbira prispevke.

Tudi danes ponavljamo prošnjo, da se nam sporočijo imena ranjenih in padlih, kakor tudi junaštva in odlikovanja vojskujočih se tovarišev. Prosimo tudi svojce takih ranjencev, ki leže morda v bolnicah drugih mest in dežel, da jim pošiljajo naš list. Uverjeni smo, da jim s tem pripravijo veliko veselje, kajti vsakdo se bo najprej zanimal, kaj piše njegovo strokovno glasilo in če se kaj spominja tovarišev, ki se daleč od nas bore proti močnemu sovražniku. Ako nimajo na razpolago lista, jim naše upravništvo rado postreže, kolikor ima zaloge.

Naša dolžnost je pa tudi, da se spominjamo rodbin onih, ki so bili vpoklicani v vojsko. Ti so tudi, ako je bilo njih preživljenje odvisno od zaslужka vpoklicanega moža, očeta ali drugačnega sorodnika, zelo prizadete. Državne podpore marsikatera gostilničarjeva rodbina ni deležna, ker se morda niti ne priglasijo pri županstvu, bodisi, da se kolikor toliko ženira ali da si misli, da so drugi še bolj potrebni. Lahko se pa tudi zgodi, da se žena vpoklicanca priglasijo za državno podporo, toda ne dobi vsled nepopolnih informacij dotične komisije onega prispevka, ki bi ga po vsej pravici zaslužila. Takim rodbinam vpoklicancev, ki so res potrebne podpore, a je ne uživajo v taki meri, da bi se mogle preživljati, bo naš list pomagal na ta način, da bo s pozivom na tovariše zbiral darove. Seveda morajo biti tozadevni podatki resnični in položaj rodbine vsled vpoklicanja rodbinskega glavarja tak, da lahko z mirno vestjo apeliramo na usmiljena srca tovarišev. To bomo radi storili, ako se nam naznanijo res uvaževanja vredni slučaji.

Svarilo.

Domači kinematografi. Družba Pathekok na Dunaju je spravila v promet domače in rodbinske kinematografske aparate in njeni agenti prodajajo take aparate gostilničarjem in kavarnarjem z izjavami, da se smejo predstave s takimi aparati vršiti brez licence in komisjskega ogleda in da dosežejo gostilničarji s temi predstavami postranski zaslužek ter vsled tega tudi več pijače in jedil prodajo. Predstave se lahko vrše z vstopnino ali brez vstopnine. Zoper to prodajo je državna zveza lastnikov kinematografov vložila na notranje ministrstvo pritožbo, toda tudi družba Pathekok je pri imenovanem ministrstvu z ozirom na to, da so od nje prodani kinoaparati tako varni in se z njimi lahko obratuje, prosila, naj bi določila naredbe z dne 18. septembra 1912 drž. zak. št. 19 ne veljala za javne predstave teh aparatov v gostilnah in kavarnah, hotelih in penzijah, ako se zanje ne pobira posebna vstopnina. C. kr. notranje ministrstvo je pa z ukazom z dne 25. julija 1914 št. 10321 odredilo, da so v zmislu besedila § 1 ministrske naredbe z dne 18. septembra 1912, drž. zak. št. 19 vse javne predstave s kinematografi brez ozira na velikost pri tem porabljenega projekcijskega aparata in brez ozira na to, če se za te predstave pobira vstopnina ali ne, podvržene določbi citirane naredbe in vsled tega tudi oblastveni licenci.

Zato svarimo, naj se tovariši ne dajo premotiti, če bi jim agent trdil, da ni treba nikake licence za predstave s hišnimi kine-

matografi. Za vsak kinematograf, naj bo še tako majhen, je treba v gostilnah in kavarnah posebne licence.

Razno.

*** Izpolnitev obstoječih pogodb.** Spričo vojnega stanja je nastalo obilo nejasnosti o tem, ali sklenjene pogodbe in zlasti tudi sklenjeni trgovski sklepi obdrže veljavo. V splošnem je opomniti, da je vobče dolžnost vsacega, izpolniti obstoječe pogodbe in seveda tudi kupčijske sklepe. Moratorij zadeva le odložitev izpolnitev denarnih terjatev. Kar se tiče višje sile (vis maior), je pripomniti, da vojska kot vis maior ne prihaja v poštev vobče in za vsakogar, ampak je vprašanje višje sile presojati individualno, ako prizadene posameznega trgovca ali posamezno podjetje. Ako je bil začasno promet na železnici ustavljen, s tem še ni nastopil položaj, ki opravičuje razveljavljenje pogodbe. Kdor se danes ne drži pogodb, je proti njemu postopati ravno kakor ob času ko ni vojne. Če svojih obveznosti ne poravnava zlepa, ne preostaja drugo kakor pot tožbe. V pravdi se pokaže, ali velja ugovor višje sile ali ne. V kupčiji z mlevskimi izdelki so razmere posebno težke in predlaga se poravnanje ostalih diferenc na ta način, da se dogovori posebna cena, ki upošteva težavni položaj, kajti jasno je, da je trdo naprtiti vso škodo prodajalcu, ko je vendar jasno, da ob času sklepov kupčij ni ena ne druga stran računala s tem, da nastanejo vojni zapletki.

V tem vprašanju vojnih dogodkov in dobavnih pogodb je vlada izdala posebno razglasilo, ki pravi: „Od raznih strani se je vprašalo, kakšen učinek ima pričetek vojnih dogodkov na dobavne pogodbe, ki so bile sklenjene pred 1. avgustom, pa jih je izpolniti po 31. juliju. Zlasti za take proizvajalne in trgovinske stroke, v katerih se običajno sklepajo terminske kupčije ali dolgoročne dobavne kupčije, se je zastopalo mnenje, da je s takimi pogodbami kratkoročno ravnati kot z neveljavnimi, ali da jih je razdreti mogoče proti gotovim dajatvam. Na podlagi natančne presoje razlogov, ki govore za in proti taki ureditvi, je prišla vlada do prepričanja, da ni priporočljivo izdati moratorija za druge kakor denarne terjatve ali pa proglašiti dobavne pogodbe naravnost za razveljavljene. Dobavne dolžnosti temeljem pogodb, ki so bile pred 1. avgustom 1914 sklenjene, je torej presojati po splošnih pravnih načelih. Izključno pravosodstvu je prepuščati, da v vsakem posameznem primeru presodi, kakšen učinek imajo vojni dogodki na obstoječo dobavno dolžnost, osobito ali je vsled njih dejansko postala nemogoča pogodna dajatev.“

*** Nova naredba pravosodnega ministrstva.** Korespondenčni urad javlja: S cesarsko naredbo z dne 29. avgusta 1914 so bila posamezna ministrstva pooblašena, izdajati z ozirom na vpliv vojne na roke, termine, in postopanja izjemne naredbe. Tega pooblastila se je poslužilo justično ministrstvo in je izdalo naredbo z 19. septembra, ki se tiče kazenskega postopanja. Najvišji lastnoročni pismi z dne 7. in 25. avgusta dovoljujeta, ustaviti kazensko postopanje proti vojaškim osebam in jim odpustiti zaporne obsodbe, ki ne znašajo več kakor šest mesecev. Vsled tega postane v mnogih slučajih po vojaški službi provzročena odsotnost obdolžencev, ki bi jim bila sicer

mogla škodovati, brezpredmetna. A ne glede na pogoje najvišjega milostnega akta, more isti koristiti samo vojaškim osebam in samo obdolžencem ali obsojencem. So pa tudi civilne osebe, ki jim vsled nenadnega vpoklicanja njihovih zastopnikov v vojaško službo, vsled vojnega vjetništva, oviranega prometa in drugih vzrokov, ni mogoče pravočasno izvršiti kako procesno dejanje, ali priti na kako obravnavo. Tudi nastane lahko iz takih vzrokov pravna škoda za zasebnega obtožitelja ali za priče. Naredba justičnega ministrstva je zbrala najvažnejše slučaje na določne roke in termine vezanih dejanj in daje vsakemu, kdor je posredno ali neposredno vsled vojne oviran, izvršiti pravočasno pravna dejanja, pravico do obnovitve. Kdor je bil torej obsojen, pa vsled vojne ni mogel pravočasno vložiti ničnostno pritožbo, vzklic ali ugovor; kdor je iz tega vzroka kot privatni obtožitelj v postopanju zaradi kakega prestopka zamudil glavno razpravo in vidi zaraditega svojega nasprotnika oproščenega; kdor je iz enakih vzrokov zamudil pravočasno uveljaviti zahtevanje po odškodnini za neutemeljeno obsodbo, ta lahko doseže obnovitev tekom enega meseca potem, ko je odpadla ovira. Zamuda in kar ji je sledilo, bo veljalo za nestorjeno in procesno dejanje za pravočasno storjeno.

*** Uvedba nadzorstva nad trgovinskimi posli.** Državni zakonik in „Wiener Zeitung“ prinašata cesarjevo naredbo glede uvedbe nadzorstva nad trgovinskimi posli, ki vsebuje v bistvu sledeče: Plačilne težkoče nekaterih podjetij, ki so posledica vojne, bi po večini s povratkom normalnih razmer odpadle. Ker pa bi po obstoječih predpisih imela nemogućnost plačevanja za posledico otvoritev konkurza, ki bi uničil obstoj podjetja, so gospodarski krogi nujno prosili, da se izdajo predpisi, vsled katerih se otvoritev konkurza med vojno prepreči in se omogoči nadaljevanje podjetja z istočasnim varstvom interesov upnikov. Vsled tega uvaja cesarska naredba v takih slučajih nadzorstvo strokovno izvežbanih oseb, ki jih imenuje sodišče in ki smejo, v slučaju potrebe, same prevzeti poslovanje, oziroma je izročiti primernim zastopnikom. Ves čas takega nadzorstva se ne vrši o premoženju dolžnika konkurz ali eksekucija, vendar je prosto razpolaganje dolžnika in sklepanje novih pogodb omejeno. Nadzorovalna oseba mora tudi skrbeti za to, da se iz dohodkov poravnajo za nadaljevanje podjetja potrebni stroški. Dolžnik sme dobiti, kar potrebuje za skromno življenje. Prošnje za tako nadzorstvo vložiti lahko dolžnik sam, pa tudi vsak upnik, ki more dokazati, da poslovanje ne ogroža samo njegovih lastnih zahtev, marveč tudi zahteve celokupnosti upnikov. Sodišča pa morajo strogo paziti na to, da se ne vrše zlorabe in da gotovi upniki ne pritiskajo neupravičeno na dolžnika. To nadzorstvo naj traja tudi le tako dolgo, da se doseže namen, pomagati dolžniku preko sedanjega težkega časa, oziroma preprečiti ogrožanje upnikov.

*** Dunajski gostilničarji in prehranitev rodbin vpoklicancev.** V posameznih dunajskih okrajih so člani gostilničarske zadruge vsled iniciative načelnštva sprejeli obveznost, da bodo od 15. septembra nadalje dajali ženam in rodbinam vpoklicancev ter onim, ki so vsled vojne prišli v bedo in ki ne morejo sami kuhati, ki nočejo obiskovati kakšne ljudske kuhinje in katerih razmere so take, da se ne morejo posluževati javne prehranitve, dobro, re-

dilno opoldansko hrano za ceno K 4.90 za 7 dni v tednu. Obed bo obstajal 3 dni v tednu iz juhe, govejega mesa s prikuho in enim kruhom in druge 3 dni iz juhe, mešane jedi s prilogo in enim kruhom, ob nedeljah iz juhe, male pečenke z malo solato ali drugo prikuho, močnato jedjo in kruhom. Piti se ne bo sililo nikjer. Od zadruge dunajskih gostilničarjev izdane in na ime se glaseče naročbene karte imajo veljavo le za gostilno, za katero so izdane. Take karte se izdajajo pri magistratu, kjer se tudi poizve imena gostilničarjev.

Dalje je gostilničarska zadruga na Dunaju sklenila, da se zazdaj iz združnega premoženja izda znesek 5000 K za ustanovitev podpornega zaklada za v boju stoječe člane, katerih je okrog 1000 po številu, ter za podpiranje vojakov in njih pripadnikov. Tudi se je soglasno sklenilo, da se da združno okrevališče v Badnu s 30 do 40 posteljami „Rdečemu križu“ za ranjene vojake na razpolago.

*** Hrabrostne medalje.** Za posebno hrabrost pred sovražnikom dobiva moštvo hrabrostne medalje. Tako priznanje dobiva moštvo le za posebno veliko hrabrost, nikakor pa ne za izvrševanje samo svoje dolžnosti. Hrabrostno medaljo je ustanovil cesar Jožef II. 19. julija 1789. Izprva sta bili dve taki medalji, zlata in srebrna, 19. avgusta 1848. pa je cesar Ferdinand ustanovil še malo srebrno kolajno. Od tedaj naprej smo imeli srebrno hrabrostno medaljo 1. in 2. reda. V prejšnjih časih je mogel dobiti vojak samo eno medaljo in če je že imel medaljo nižjega reda, jo je moral vrniti, če je dobil medaljo višjega reda. Šele cesar Fran Josip I. je dovolil, da sme dobiti vojak vse tri medalje in jih tudi nositi. Tozadevna odredba je z dne 5. junija 1849. Kdor ima zlato ali veliko srebrno medaljo, dobiva dokler živi, posebno doklado, prej je dobival, če je imel zlato medaljo, svojo celo, če je imel veliko srebrno medaljo pa polovico mezde one šarže, v kateri si je medaljo pridobil. Sedaj pa je to urejeno tako, da dobiva za zlato medaljo narednik 80, četovodja 60, korporal 40, poddesetnik in vojak 20 v na dan, za srebrno medaljo pa polovico tega zneska. Medalja ima na sprednji strani cesarjevo podobo, na zadnji pa označbo „Za hrabrost“. Vrednost zlate medalje je prečunjena na 78 K 12 v, vrednost srebrne medalje pa na 3 K 64 v.

*** Iz natarice — grofica.** V Kodanju na Danskem je pred kratkim umrla grofica Bagsvaerdova. Usoda jo je napravila iz natarice grofico, ki je umrla v siromašnih razmerah kot lastnica majhne privatne zastavljalnice. Imenovala se je Angelika Marija Ana Pierrova. Kot deklico jo je adoptiral neki gostilničar v Brugge, kateremu je služila kot natarica. Tam se je zaljubil vanjo bogat tovarnar iz Južne Afrike. Poročil jo je ter se odpeljal z njo v Afriko. Toda zakonska sreča ni trajala dolgo. Zakonska sta se dala ločiti, ker je bajne neki mlad in lep Danec zmešal tovarnarjevi ženi glavo. Vendar pa se ni po ločitvi poročila z Dancem, marveč je vzela bogatega lastnika rudokopov, ki pa je kmalu umrl ter ji zapustil več milijonov. S tem bogastvom se je preselila v London, kjer je začela zelo potratno in razkošno živeti. Tam se je seznanila z danskim grofom Sporneckom, ki jo je kmalu poročil. Grof pa se je kmalu dal ločiti od nje ter ji plačal visoko odpravnino. Naslov grofica pa je obdržala in je bila zelo ponosna nanj.

Po naključju se je v Londonu sešla s svojim prvim ljubimcem, že imenovanim Dancem, s katerim je odpotovala v Kodanj, kjer je začela v družbi igrati veliko vlogo. Kupila je grad Aldervhille v Bagsvaerdu, kjer je živela nekaj časa s svojim ljubimcem srečno in mirno, dokler ni zopet zahrepenela po izpremembi. Naenkrat je ušla svojemu ljubimcu ter začela novo življenje z nekim Angležem v Londonu. Ko se je tega nasitila, se je poročila z drugim Angležem, s katerim se je vrnila na grad Aldersville. Zdaj pa se je naenkrat vsa predrugačila. Grofica je postala silno pobožna, s polnimi rokami je dajala cerkvam in grajski park je dala na razpolaganje misijonarjem, da so v njem pridigovali. Toda požar je uničil grad in mnogo drugega. Njeni »prijatelji« in njen mož so ji pomagali, da se je vedno bolj manjšal njen kup denarja. Naenkrat je bila siromašna in — zapuščena. Da se preživi, je uredila malo zastavljalnico v neki skriti ulici v Kodanju. In tam se je odigralo zadnje poglavje njenega romana.

*** Jejte sadje!** Sadjе in sadni izdelki dobivajo med živili vedno večjo veljavo in vrednost za mlade in stare, za zdrave in bolne. Povsod čujemo iz zdravniških ust klic: Manj mesa, več zelenjadi in sadja! Manj beljakovin in toščice, več ogljikovih vodenov in rudninskih snovi! Kako lep in posnemanja vreden zgled so nam v tem oziru rdečelični, nepopačeni otroci, ki z največjim tekom in slastjo hrustajo še tako malovredna jabolka in najtrše suhe hruške, nič kaj pa ne marajo za meso, sir, surovo maslo, jajca itd.

Naše ljudstvo baš nima prilike, da bi se prenajedlo mesa in kar je še drugih takih „dobrih“ in dragih reči, vendar pa vobče mislimo, da obstoji višek blagostanja v tem, da imamo v izobilju mesnih jedi. To je pa jako krivo mnenje. Poleg naravnega vsakdanjega opravila našemu poljedelcu največ pripomore k zdravju naravna rastlinska hrana, nasprotno pa bolehajo in veliko prezgodaj mrjo mestni ljudje največkrat vsled preobile, enostranske mesne hrane.

Razen zelenjadi in sočivja je pač sadje tisti pridelek ki bi ga morali tudi pri nas začeti uživati bolj redno in več kakor doslej. Poleg kruha naj bi bilo sadje vsakdanja hrana skozi celo leto in v vsaki hiši vedno v zalogi ali suho ali sveže ali v kakoršnikoli drugi obliki.

Pri vsaki slovesni ali neslovesni priliki vidimo na mizi pijačo, pa ne nedolžne vode, ampak „rujno vince“. Prav redkokje, posebno na kmetih, pa pride komu na misel, da bi dejal na krožnik jabolka. Kosila ali večerje v gostilni si skoraj ni mogoče misliti brez merice piva ali vina. Ko bi zahtevali namesto pijače svežega sadja, bi se nam smejali, dasi bi jabolka po kosilu veliko bolj teknila kakor merica piva ali vina. V hotelih in mestnih gostilnah vidimo sicer tu in tam na mizah na dragih postavkih nakopičenih jabolka, hruške, oranž itd., ali to je večinoma za okras mize. Redek je gost, ki seže po kakem sadu, pa še ta ga mora plačati drago, ker to ni domače sadje.

Za kosilo ali večerjo dobimo po gostilnah poleg juhe navadno precej velik kos govedine ali pečenke, a samo malo prikuhe. Kako skopi in varčni so pa šele z vkuhanim sadjem! Postrežejo nam s par kosci kakih hrušek ali češpelj in za nameček dobimo eno ali dve češnji! Če bi gostilničar sam vkuhal domače sadje, bi ga tudi več in cenejše dal.

Po večjih železniških postajah in križiščih se zlasti poleti in proti jeseni vse tare lačnih in žejnih potnikov. Tu gostilničarju nikoli ne zmanjka „kranjskih“ in „nekranjskih“ klobas, gnjati, sira, surovega masla, še manj pa piva in vina. Zastonj se pa oziraš po sadju in sadnih pijačah. Kvečjemu nam kdo ponudi kako oranžo ali pa kje v oddaljenem kotu boječe čaka kupcev preprosta kmetica, ki je prinesla koš sadja naprodaj.

Kako je v tem oziru v naših zavodih, kjer prehranjujejo skozi dolga leta stotine mladih ljudi, nam je tudi znano.

Našteli bi lahko še mnogo enakih prilik, kjer bi se dalo vpeljati sadje namesto ali vsaj poleg drugih veliko dražjih in manj primernih živil, kjer bi se vsaj poleg alkoholnih pijač prodajali tudi naravni sadni in grozdni sokovi.

Koliko okusnih, tečnih, zdravih in cenjenih jedil se da pripraviti iz sadja! Kako slastna so pečena, pražena in na razne načine vkuhana jabolka! Ali kako priljubljen je po nekod navadni jabolčnik ali čežana! In pa suho sadje! Vsakdo je prepričan, da bi dosegel delavec, najsi bo na polju ali v delavnici, večjih uspehov, ako bi jedel suho ali kuhano sadje in pil sadjevko, kakor pa da pije žganje in kadi ter žveči tobak. In vendar koliko se popije žganja in kako malo se poje sadja! Kako neznane so pri nas sladke sadne pijače!

Nekaj ler že opazujemo za sadjarstvo precej zanimanja. Ali to zanimanje je enostransko. Navadno mislimo, da je vse doseženo, ako sadno drevje pridno sadimo in gojimo in pridelano sadje prodamo. Za razširjenje domačega konsuma pa se ne brigamo in ne pomislimo, da se mora vporaba, uživanja sadja širiti toliko kolikor produkcija. Res je sicer, da je razvoj našega sadjarstva v sedanjih razmerah precej odvisen od sadnega izvoza, toda pomniti moramo, da se po vseh državah trudijo na vse kriplje, da bi doma pridelali toliko sadja, kolikor ga potrebujejo in prav lahko se zgodi, da bo sadna kupčija v kratkem času zelo opešala. In kaj potem? Doma bomo morali použiti več sadja. In ako ga bomo uporabili pametno, narodno gospodarstvo ne bo trpelo škode.

* **Kakšno perilo rabijo ranjenci?** Pri „Rdečem križu“ se oglasi mnogo oseb, ki bi rade darovale v bolnišnicah ležečim ranjencem perilo, pa ne vedo, kakšno mora biti. — Vodstvo „Rdečega križa“ daje zato vsem darovalcem, kl žele pomagati našim vojakom s tako dobrodošlimi darovi, sle

deče navodilo o velikosti in kakovosti perila za ranjence: Kot posteljno perilo se rabijo rjuhe (170 cm široke, 260 cm dolge, iz platna ali bombaževega gradla, bulet za za blazine (52 × 72 cm in letno blago); prevlake za blazine (55 × 75 cm iz barvane gradla ali platna); žimne varovalce (Matratzenschoner 90 cm × 190 cm iz platna ali bombaževega gradla); blazine iz vezanice ali iz bombaža. Od bolniškega perila se rabijo dnevne srajce (priproste), srajce za ranjence (zadaj odprte, s trakovi); spodnje hlače, molino s trakovi; dokolenice iz pavole brez pete); žepni robci; bolniške halje (modro-bele, progaste za rekonvalescente). Surovo domače platno je prav dobro za posteljno perilo. Zimsko perilo in obleko za vojake na bojnem polju in bolniško perilo, platno in druge reči, naj se pošlje v cesarja Franca Jožefa azil v Ljubljani. Pukana, ne nastrgana šarpija se naredi iz vsake vrste platna. Dalje pripomnimo, da so za časa vojnega stanja vse dopisovanje, denarne in zavojne pošiljatve (obvezila, perilo i. dr.), ki se pošljejo „Rdečemu križu“, **poštne proste**. — Pristaviti pa se mora naslovu: „Podpora za vojaštvo (Militär-Unterstützungssache)“ in tudi ime pošiljatelja.

* **Odpis hišnega davka.** Vodja finančnega ministrstva je glede dovolitve odpisa hišnega davka od stanovanj, ki se povodom vojne krize brezplačno prepuste delavcem, izdal sledeče navodilo vsem finančnim deželnim oblastim: Tudi če se pri brezplačni prepustitvi stanovanj uslužbencem ne vračuna stanarina mezdi, se mora sicer vedno to vpoštevati, da obstoja — dokler traja delovno razmerje — med tako prepustitvijo stanovanja in delom imetelja stanovanja gotova gospodarska zveza, tako da ne moremo pravzaprav govoriti, da se je stanovanje zastonj (kot darilo) prepustilo. Če pa delavci vsled ustavitve ali redukcije prometa niso več uslužbeni pri podjetniku, vseeno pa se dopusti, da ostanejo še nadalje brezplačno v dosedanjih stanovanjih, tedaj odpade zveza med delovnim razmerjem in prepustitvijo stanovanja. Tedaj pač ni nobene ovire, da se tudi v tem slučaju odpiše davek.

* **Priporoča se „zdravnik želodca“** ki je domač liker, špecialiteta, odlikovan v Parizu z zlato kolajno in častnim križcem. Deluje izborno proti želodčnim slabostim. Vsled tega bi se ne smel v nobeni trgovini, gostilni ali kavarni, kakor tudi v nobenem gospodinjstvu ali družini pogrešati. Zaloga v Ljubljani v drogeriji „Adrija“, direktno pa se dobi pri L. Šebeniku, Šiška pri Ljubljani.

Stanovske novice.

Smrtna kosa. V Brnu je umrl predsednik deželne zveze gostilničarskih zadrug na Moravskem g. Hugo Bulka. Bil je vnet bojevnik za pravice gostilničarstva in za gostilničarske organizacije; bil je tudi soustanovnik državne zveze deželnih gostilničarskih zvez. Naša zveza je pismeno izrazila moravski deželni zvezi svoje sožalje. Naj v miru počiva!

Gostilničarski obrat v vojnem času. S tem pozivljamo žene, katerih možje so šli v vojno, naj če le mogoče mirno nadaljujejo gostilniški obrt ter jih opozarjamo na dolžnosti, ki so zvezane s koncesijo. Zapreti gostilno bi bilo nespametno, kajti treba je preživljati veliko število ljudi. Zlasti v mestih je veliko ljudi, ki so odvisni od gostiln in tem je treba dati jedi in pijače, čeprav bo zdaj vsakdo kolikor mogoče hranil in se omejil od gostilniškega obiska. Pri tem se je treba tudi ravnati po strožjih predpisih za časa vojne, zlasti glede zapiranja gostiln, prodaje jedil in pijač po predpisani tarifi, ki mora biti v vsaki gostilni na vidnem kraju objavljena. Tovariši gostilničarji naj pa s svetom pomagajo ostavljenim gostilničarkam, nakupijo zanje vina ali tudi meso ali naj se vsaj dajo takim tovarišicam na razpolago. V teh časih se ne sme več poznati nikaka konkurenca ali zavist.

Naročajte „Gostilničarja“ in spravljajte številke v zbirko, ki Vam bo še pozneje v pouk!

Vinska trgovina
Jernej Stele v Sp. Šiški
priporoča
p. n. gostilničarjem svojo veliko
**zalogo raznih vin,
posebno goriške rebule.**
Za pristnost se jamči!

VERMOUTH-

vino najboljšje kakovosti prodaja po najnižji ceni tvrdka

Br. Novaković

vinska trgovina v Ljubljani.

Adria, delniška pivovarna, Trst

Varilnica v Senožečah.

Vplačana glavnica
K 1.000.000

(Železniška postaja Divača.)

:: Ustanovljena ::
I. 1820.

priporoča svoje priznano dobro **Adria marčno, dvojno marčno** in **granatno pivo** v sodčkih in steklenicah po najnižjih cenah.

Izboljšajte promet v svoji gostilni z najboljšim in najcenejšim češkim budějoviškim delniškim pivom

plzenskega tipa.

Zahtevajte v gostilnah ljubljanskih, v Grandhotelu Balkan Trst, hotelu Lacroma Gradež, Palace hrvatske štedionice Zagreb, Napredak Sarajevo, Beránek Banjaluka itd. to pivo.

52 15-24 Informacije daje Česka delniška pivovarna v Čeških Budejovicah, Roza Rohrmann v Ljubljani, Bogumil Poňka v Trstu.

Pristne kranjske klobase

razpošilja po 38 vinarjev komad v poštnih zavojih najmanj 5 kilogramov po povzetju
Ivan Kos, mesar in gostilničar na Vrhniki.

Najfinejše, zajamčeno naravno, iz pasterizirane smetane izdelano

pristni, čisti, planinsko čvetlični

Emendolski-Grojski, Tilštinski, Edamski,

čajno maslo,
med
SIR

48 4-17

Roquefort, Trapistovski Gorgonsola.

Nadalje skuto, jajca, kuhano maslo in maslo za kuhanje, pošilja vsak čas po najnižjih dnevni cenah in poljubnih množinah zveza kranjskih mlekarn „Mlekarska zveza“ v Ljubljani, Kranjsko.

Pivovarna v Mengšu

(Julius Stare)

naznanja, da toči od 15. sušca t. l. naprej takozvano

črno pivo

„kozel“ (Bockbier)

v sodčkih in v steklenicah.

Naročila se sprejemajo v pivovarni v Mengšu in pri vseh njenih zalogah: Ljubljana, Metelkova ulica št. 19, Šiška, Borovnica, Cerklje na Gorenjskem, Dragomelj, Gameljne, Izlake, Javornik, Ježica, Kamnik, Kranj, Lesce, Medvode, Mokronog, Moravče, Motnik, Rudolfovo, Škofja Loka, Šmartno pri Litiji in Št. Vid pri Zatični.

KLEINOSCHEG- DERBY SEC

39 16-24

Vinometre „Bernatot“. — Asbestov bombaž in prašek. — Eponit. — Francosko želatino. Lipovo oglje. — Marmornat prašek. — Modro galico. — Natrijev bisulfit. — Ribji mehur. Špansko zemljo. — Tanin. — Žveplo na asbestu. — Žveplo v prahu. — Limonovo kislino. Vinsko kislino. — Soda bikarbono. — Strupa proste barve itd.

ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija Anton Kanc

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Kranjska deželna vinarska zadruga v Ljubljani

(deželni dvorec).

Opozarjamo sl. občinstvo in tiste še posebno, ki se interesirajo za prava domača raznovrstna

namizna in desertna vina

in sicer **Belokranjec, Dolenjec in Vipavec.**

Vina so zajamčeno pristna, tako, da jih tudi častita duhovščina zanesljivo rabi za sv. maše.

Vina se oddajajo od 56 litrov dalje. Desertna v buteljkah. Postrežba točna in solidna, cene nizke, posebno ker Deželna vinarska zadruga ne stremi po dobičku, ampak da povzdigne promet domačih vin kolikor mogoče.

16-24

O kakovosti vin se lahko vsakdo prepriča v Unionski kleti v Ljubljani, kjer se točijo samo vina Deželne vinarske zadruge.

Tovariši!

Tovarišice!

Kupujte le pri trdkah, ki podpirajo in oglašajo v „Gostilničarju“ v vašem glasilu.

Sanatorij Elizabetinum

zdravilišče za notranje, kirurške in ženske bolezni. bolniška oskrba sester križark. Prosta izbira zdravnikov. — Cene zmerne. — Moderno opravljena Röntgenova soba. — Udobno urejeno kopališče z vsemi zdravilnimi pripomočki,

Poljanska cesta 16. 36 16-24 Telefon št. 141.

33 16-24
Samo 5 dni! Samo 5 dni!

Edino pri **ED. ŠMARD** potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18
dobiš veljavne vozne liste (šifkarte)
za francosko linijo iz Havre v New York
in iz Amerike nazaj v domovino.

40 letni uspeh, ki ga potrjujejo na tisoče priznanj.

Želodčna tinktura

lekarnarja Piccolija v Ljubljani

krepi želodec, pospešuje prebavo in je odvajalna.

1 stekleničica velja 20 vin.
20 16-24

Naročila sprejema lekarna **G. Piccoli, Ljubljana.**

Štampilje

vseh vrst za urade, društva, gostilničarje itd.

ANTON ČERNE

graver in izdelovatelj kavčkovih štampilj

LJUBLJANA

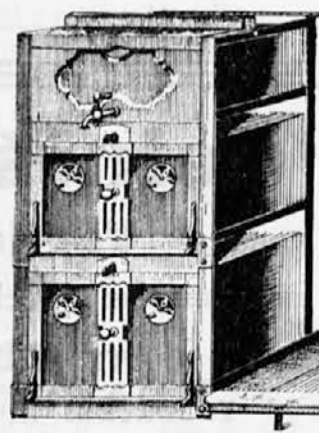
Šelenburgova ulica 1.
Ceniki franko.

Posredovalnica za službe

gostilničarske zadruge v Ljubljani Marije Terezije cesta 61 posreduje brezplačno za vse službo iščoč

v gostilničarskem obrtu. Gospodarji iz Ljubljane plačajo 60 vin., z dežele 1 K.

Tovariši gostilničarji! Poslužujte se te ugodne prilike! 15-24

Pozor stavbeniki! Pozor občinstvo!

Izgotovljene štedilnike

solidno domače delo, prodaja po jako nizkih cenah

Rudolf Geyer, ključavničarski mojster, Ljubljana, Cesta na Rudolfovo železnico 10.

priporoča tudi vsa v stroko spadajoča dela, vrtno, stopniščne in balkonske ograje, rastlinjake itd., ter vsa popravila.

Zaloga stekla, porcelana in svetiljk
Fr. Kolmann
 11 v Ljubljani 16-24
 dovoli gostilničarjem in kavararjem pri večji naročbi izdatno znižane cene.

A. Bajec
 cvetlični salon
 Pod Trančo 2
 vrtnarija
 Tržaška cesta 34
 v Ljubljani.

Najboljše ogrske salame,
 fino, sočno šunko (gnjat), kranjske klobase, prekajeno meso, slanino s papriko, najboljši pristni emendolski sir ter sladko čajno surovo maslo
 pripravila tvrdka 13 16-24
J. BUZZOLINI
 Ljubljana, Stritarjeva ulica.
 Vsakdanje pošiljatve od najmanjše do največje množine po najnižji ceni.

Vinska trgovina in restavracija
Peter Stepič
 Spodnja Šiška šte. 256
 priporoča p. n. gostilničarjem svojo veliko zalogo zajamčeno naravnih vin iz dolenskih, goriških, istrskih in štajerskih vinskih gorc.
 Telefon št. 262.14 16-24

Pivovarna „Reininghaus“
 Gradec — Steinfeld
 priporočata svoja najboljša piva, kakor:
marčno carsko, vležano in bavarsko v sodkih in steklenicah. 27 16-24
 Specijaliteta Reininghausovo dvojno sladno pivo „St. Peter“ v originalnih steklenicah.
 Glavno zastopstvo pivovarn Reininghaus in Puntigam
 Telefon št. 90. v Ljubljani, Martinova cesta 28. Telefon št. 90.

Pivovarna Göss
 priporoča svoje priznane priljubljene izdelke
marčna, cesarska, vležana, eksportna in bavarska piva 33 16-24
 v sodčkih in steklenicah.
Zastopnik: Fr. Sitar v Sp. Šiški.

A. Zankl sinovi
 tvornica barv, lakov in firnežev
 Ljubljana
 priporoča 21 16-24
 oljnate, suhe, emajlne in fasadne barve, firnež kranjski, laki, mavec (Gyps), olje za podo in stroje, karbolinej, čopiči itd.
Ceniki zastoj.

Vinska trgovina Alojzij Zajec v Spod. Šiški pri Ljubljani
 priporoča cenj. gostilničarjem in zasebnikom svoja priznana najboljša vina kot: dolenska, štajerska, goriška er istrsko belo in črno po znižanih cenah.
 Postrežba točna in zanesljiva.
 Dalje priporoča p. n. občinstvu hotel „Bellevue“ pri Ljubljani, ki ima krasno opremljene sobe z vsem komfortom za prenočišče tujcev in za letovišarje. V restavraciji se točijo najfinejša stara vina. Izborna kuhinja. Kava vedno na razpolago. Najlepši razgled na Ljubljano in okolico. Svež zrak in krasni izprehodi po tivolskem gozdu.
 Obenem se priporoča cenj. letovišarjem hotel „Stol“ na Blejski Dobravi poleg postaje Dobrava med Jesenicami in Bledom. Krasno opremljene sobe za cele družine in posameznike. Dobra restavracija s f.no kuhinjo in dobrimi starimi vini ter kegliščem in lepim senčnatim vrtom. Cene primerne. Lep izprehod do krasnega Vintgarja 1/4 ure. 15 16-24

Gričar & Mejač
 v Ljubljani, Prešernova ulica šte. 9
 priporočata
 v veliki izbi in po najnižji ceni obleke za gospode in dečke, površnike za gospode in dečke, obleke za otroke, žakete za dame, paleta za dame, plašče za deklice itd. itd.
 Nepremočljive pelerine iz lodna ali velblodje dlake (Kamelhaar) 22 v vseh velikostih. 16-24

Jakob Zalaznik
 pekarija, slaščičarna in kavarna 31 16-24
Stari trg 21
 se priporoča sl. občinstvu posebno z dežele
na zajutrk.
 Filijalke:
 Mestni trg šte. 6
 Kolodvorska ulica šte. 6.

Avg. Signola
 30 Ljubljana, Dunajska cesta 13. 1624
 Zaloga raznovrstnega namizja za gostilne, hotele in kavarne.
Deset zapovedi za kmetovalca
Deset zapovedi za zdravje
 dobi za stonj in poštne prosto vsak gostilničar in trgovec v poljubnem številu za razdelitev med 18 goste ter odjemalce. 16-24
 Treba le dopisnice z naslovom:
 Ub. pl. Trnkoczy, lekarna, Ljubljana.

Vinska trgovina
Ant. Müllerja
 v Domžalah
 priporoča
 p. n. gostilničarjem svojo veliko zalogo zajamčeno naravnih vin iz dolenskih, goriških, istrskih, hrvaških in štajerskih vinskih gorc ter zagotavlja točno in solidno postrežbo po primernih cenah.
 Vino se dostavlja na dom ali pošilja po železnici. 29 16-24

Najstarejša domača zlatarska tvrdka!
 25letni jubilej obstoja leta 1914.
 Raznovrstna zaloga vseh zlatarskih predmetov in ur.
 Ure z lastno znamko
 „Tup“.
 Popravila in nova dela ter poročne prstane izdelujem
 v lastni delavnici z električnim obratom.
 Najnižje cene. Vestna in točna postrežba. Cenovniki zastoj
Lud. Černe
 juvelir, trgovec z urami ter zapris. sodni cenilec.
 Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Mihael Kastner, Ljubljana
 7 15-24
 Glavna zaloga rudninskih voda.

Z vsemi v špecerijsko in delikatesno stroko spadajočimi potrebščinami, kakor tudi z vseh vrst namiznimi in buteljskimi vini postreže gostilničarjem najceneje in najsolidneje tvrdka
 Veleprazarna za kavo z električnim obratom. 8
T. Mencinger, Ljubljana
 Zaloga mineralnih voda. 16-24 vogal Sv. Petra ceste in Resljeve ceste.

Pivovarna „UNION“ v Ljubljani
 (Spodnja Šiška)
 priporoča svoje izborne izdelke, kakor:
marčno, dvojno marčno in izvožno pivo v sodčkih in steklenicah.
 Dobé se tudi tropine in sladne cime, ki so kot živinska krma zelo priporočljive. 3 16-24

Dalmatinsko pristno rdeče in belo vino

pošiljamo od 100 lit. naprej proti povzetju po zmernih cenah :: 40 16-24

BRATA TRANFIČ
 Kastelstari - Dalmacija.

Tovariši!

Kupujte le pri tvrdkah, ki podpirajo in oglašajo v „Gostilničarju“ v vašem glasilu.

Tovarišice!

Ustanovljena 1. 1818.

Ustanovljena 1. 1818.

PIVOVARNA MENGEŠ

Julius Stare

priporoča svoje izborno vležano marčno, dvojno marčno in bavarsko pivo v sodčkih in steklenicah.

Naročila sprejemajo zaloge:

Ljubljana, Metelkova ulica št. 19, Borovnica, Cerklje na Gorenjskem, Dragomelj, Gameljne, Izlake, Javornik, Ježica, Kamnik, Kranj, Lesce, Medvode, Mokronog, Moravče, Motnik, Rudolfovo, Škofja Loka, Šmartno pri Litiji, Št. Vid pri Zatičini ali pivovarna v Mengšu.

1 16-24

Sukneno blago

za moške in ženske

dobite

v veliki izbiri in po ugodni ceni v trgovini občno znane tvrdke

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5.

Fino belo blago za rjuhe in perilo, cvilih za modroce, koltri, koci, lepi namizni prtji, servijete itd. v bogati izbiri.

Izgotovljene obleke

dobre kakovosti, lepega kroja za odrasle in otroke, v veliki izbiri v posebnem oddelku konfekcijske in manufakturne trgovine

„PRI ŠKOFU“

Medarska ulica Ljubljana Pred Škofijo 3

Na zahtevo se obleka po odbranem blagu po lastnem krojaču izgotovi.

9 16-24

Priporočamo svojim cenjenim ::
tovarišem gostilničarjem izborno
marčno, dvojnomarčno
termalno in granatno ::

PIVO

največje slovenske narodne tvrdke:
Delniška družba združenih
pivovaren Žalec in Laški trg
v Ljubljani.

28 16-24

Srečko Potnik

: Vakuum parna destilacija :
rastlinskih in sadnih cvetov

v Ljubljani, Slomškova ulica 27

priporoča cvete in kompozicije za izdelavo ruskega kumljevca, rastlinske grenčice, planinskega rastl. sladkega žganja, poprovega metovca, ruma za čaj, vermuta, drožnika, tropinovca, hruševca, jabolčnika, breskoveca, pelinkovca, vanilije, želodčne grenčice, janeževca, sadn. groga, ruma-aroma itd.

Razpošilja se v najmanjši količini pet vrst naenkrat za K 5:50, iz katerih se napravi 50 litrov različnega likerja. Večje množine znatno cenejše! 13 16-24

Gostilničarji!

Pozor! 61-24

Predno kje drugje kupite ali naročite

gramofon
ali **godbeni avtomat**

oglejte si mojo veliko zalogo

A. RASBERGER

Sodna ulica št. 5, poleg c. kr. den. sodnije, zastopnik avstr. gramofonske družbe na Dunaju in drugih svetovnih tvrdk. Največja izber gramofonskih plošč na Kranjskem. Ugodna zamenjava starih plošč. Blago se odda na poljubno odplačevanje v malih obrokih. Edina strokovna delavnica za popravo vseh vrst gramofonov in godbenih avtomatov pod garancijo. Godbeni avtomat postavim na željo v vsako gostilno, tako da se sam plačuje.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica.

Denarnega prometa koncem leta 1913 K 700.000.000—
Vlog „ 43.500.000—
Rezervnega zaklada „ 1.330.000—

Sprejema denarne vloge in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. Hranilnica je **pupilarno varna** in stoji pod kontrolo **c. kr. deželne vlade.**

Za varčevanje ima vpeljane lične **domače hranilnike.**

2 16-24

I. kranjska tovarna mineralnih vodá, sodavice i. t. d.

Ljubljana, Slomškova ulica 27

priporoča:

sodavico, pokalice, naravni malinov in citronov sok, nadalje izborne sadne pijače v patent. steklenicah: **jagodovec, nektar, kristalno citronado, jabolčni biser.**

Gostilničarji, podpirajte lastno podjetje!